

nej šoli nazorni, kazalni. — 6. Pazi naj se na prilični čas, kdaj se kaka reč obravnava. — 7. Opozoriti je tudi deco na početek in razvoj prirodine.

Tako n. p. pri rastlinstvu, kaj je treba sejati ali saditi? kdaj, kako in kam je treba to v zemljo djati? Kje je življenje prihodnjega zelišča skrito? itd. Pri živalstvu je povedati sè potrebno previdnostjo, — kako goje in preživé stari svoje mladiče itd.

V prirodopisnem nauku je tudi najpripravnejša prilika odpravljati mej ljudstvom tu i tam ukoreninjene vraže, katere prouzročujejo dostokrat občutljive nesreče in veliko škode. Kjer ljudstvo na vraže veruje — naj učitelj polagoma v šoli poskuša jih odpraviti. Kadar se na pr. govori o kačah, naj se opomni, da se strupeni ugriz ne da zagovoriti, da se sploh bolezni (merzlica) ne dajo zagovarjati — da bi bile potem brezškodne itd. Černe mačke in tudi nobene druge nemajo hudiča v repu. — Sove in čuki ne naznanjajo smerti. — Repate zvezde ne pomenijo vojske ali kake druge nesreče. — Toče ne delajo duhovni ali drugi učeni gospodje. Takih in enakih vraž je veliko veliko med ljudstvom. Kadar pa se odpravljajo take vraže, je treba skerbno prevdariti, kako se bode to učinilo; ker sicer učitelj izgubi zaupanje; ljudstvo bi ga utegnilo imeti za krivoverca in Bog vé kaj še vse!

Pripravljalna pot v zemljepisje in zgodovino.

(Dalej.)

11. Premembe na poveršji zemlje.

Naša zemlja od znotraj.

Od naše zemlje poznamo le poveršje in od tega le verhnjo skorjo, od koder dobivamo vsakdanjo hrano, kjer je tekla naša zibelka, kjer nam minejo naša leta, in kjer se nam poslednjič grob odpre, — da! še ta nam ni znana po vseh njenih delih. Velik del poveršja pokriva voda iz mörja, nekateri kraji v Afriki in Aziji, v Ameriki in Avstraliji še niso preiskovani, niti znani in popisani. Vedoželjnost in dobičkarija je sicer veliko ljudi navdušila, da so preiskovali unanjo skorjo naše zemlje, iskaje kovin in izvor vrelecev, a dasiravno so ljudje že veliko govorili, kakšna je zemlja znotraj, vendar le prav malo vedo, kaj je pod unanjo skorjo v večji globočini? Nih će še ni prišel pol ur naravnost v zemljo, a vendar je ta globokost neznano majhna, ako premislimo, kako daleč je od poveršja zemlje do njenega središča. Tedaj smo tako slabo podučeni v tem, kakšna je naša zemlja od znotraj, in kar učeni o tem mislijo, je le njihovo mnenje, a to je zelo različno. Sploh pa terdijo, da je toplota tem večja, čem globokeje se v zemljo pride; tedaj bi bila kake 4 ure globoko v

zemlji taka toplota, da bi se naše kovine kar topile. Temu tudi pripisujejo potrese, ognjenike in tople vrelce, ki pridejo po tem takim iz vročega notranjstva zemlje. Zelo verjetno je, da so v zemlji velike votline, kjer toplota in voda učinkujeta tako, da se verše premembe na poveršji zemlje. — Znano je, koliko strahu na zemlji narejajo potresi, pri katerih se zemlja tu in tam pogrezuje, drugod pa se gore vzdigujejo, tam vode vsahnujejo, drugod pa nove izvirajo, in to vse pride iz globočine zemlje, tam delajo sile, ki naj več uplivajo na rastlinstvo, na življenje žival in ljudi.

12. Pregled najvažnejših prememb na poveršji zemlje.

Odsihmal, ko sta prva človeka v blaženem raju šetala med vstvarjenimi rastlinami in živalmi, začenja se povestnica naši zemlji. Odsihdob je bilo lepo na ti mladi zemlji. Vsako spomlad se je zbudila narava in ž njo tisočero novega življenja. Solnce, mesec in zvezde so vzhajale in zahajale, noč in dan sta se verstila, ravno tako poletje in zima, mraz in toplota, setev in žetev. Suha zemlja se je kinčala z rastlinami vsake sorte barve in velikosti, z dišečimi cveticami, plodonosnim sejanjem, in sadunosnim drevjem. Vse živali na zemlji, v zraku in v vodi so posedle svoje mesto, kamor jih je postavil modri stvarnik. Na daljeko in na široko je pa živel človek, in je vžival tisočere dobrote, katere je modra očetova roka razsula na korist in veselje svojim stvarjem.

A človek, ki bi imel pred vsemi stvarmi na svetu spoznati in slaviti dobroto Božjo, je bil nehvaležen in ni hodil vpričo Gospoda, kakor mu je bilo dopadljivo. Tedaj je zaključil Vsemogočni, da naj hudobni poginejo. Na njegov miglje se je zemlja zagugala, svet je stermel. Tedaj so se odperle zatvornice nebes, in iz zemlje so vrele vode, nebo se je zavilo v temne oblake, veliko morje se je vzdignilo, in priklopelo do verhov gora, šumelo nad vso zemljo in požerlo vse, kar je živelo in dihala — na široko in daljeko se ni videlo drugega, nego velikansko morje in nebo.

To je bil vesoljni potop, od katerega nam sveto pismo pripoveduje. Ta velikanska povodenj je pokopala na milijone živečih stvari, njih ostanki še dan danes pričajo od te strašne prigodbe. Takrat bi bili smert najdlji vsi ljudje in vse živali, ko bi ne bile na prečuden način rešene nekatere stvari. Takrat ko ni ostalo drugega, kakor nebo in veliko morje, je plavala po neznanem morju sicer sama in brez kermonoša ladija pobožnega Noeta, katero je Bog vodil in varoval in v nji bogaboječa družina pradedov in rešene živali. Splošen potop pa ni trajal dolgo časa, vode so se raztekle, zopet je svetila luna in solnce, in prijazno se je prikazala v oblakih mavrica, v znamenje zaveze, katero je Bog naredil z človekom.

(Dalje prih.)